



EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 23.2.2024
COM(2024) 85 final

2024/0046 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de sluiting, namens de Unie, van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Verenigde Staten van Amerika, anderzijds, tot vaststelling van beveiligingsprocedures voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de VS

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

Na de eenzijdige terugtrekking van Russisch personeel uit het ruimtevaartcentrum in Guyana, de annulering van twee Sojoez-lanceringen in april 2022 en september 2022, en de aangekondigde vertragingen van Ariane-6, moest de Unie alternatieven vinden om de lanceringen van Galileo-satellieten dringend te hervatten teneinde de goede werking van het Galileo-systeem, dat deel uitmaakt van het bij Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad (“verordening inzake het ruimtevaartprogramma van de Unie”) vastgestelde ruimtevaartprogramma van de Unie, veilig te stellen.

Na technische haalbaarheidsstudies met betrekking tot andere beschikbare lanceervoertuigen concludeerde de Commissie dat de enige lanceervoertuigen die compatibel zijn met Galileo-satellieten worden geleverd door producenten uit de Verenigde Staten.

In januari 2023 heeft de Commissie samen met door meerdere lidstaten aangewezen beveiligingsdeskundigen lanceerlocaties in de Verenigde Staten bezocht. Uit dat bezoek is gebleken dat de lancering vanaf die locaties in de Verenigde Staten met passende beveiligingsmaatregelen met betrekking tot het veiligheidsgevoelige materiaal en de documentatie van de Galileo-satellieten, waaronder gerubriceerde gegevens van de Europese Unie (“gerubriceerde EU-informatie”), mogelijk is.

Met het oog op de beveiliging van de informatie die Galileo-satellieten bevatten, is een juridisch bindende overeenkomst met de Verenigde Staten noodzakelijk ter bescherming van de integriteit van de Galileo-satellieten op het grondgebied van de Verenigde Staten en van de vertrouwelijkheid van gerubriceerde EU-informatie die de satellieten bevatten of die verband houdt met de lancering van de satellieten, en die niet kan worden vrijgegeven aan de Verenigde Staten.

Iedere uitwisseling of verstrekking van gerubriceerde gegevens tussen de Unie en de Verenigde Staten voor het lanceren van Galileo-satellieten moet voldoen aan de voorschriften van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de regering van de Verenigde Staten van Amerika inzake de beveiliging van gerubriceerde gegevens en de bijbehorende beveiligingsregeling.

• Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein

Dit initiatief strookt met Verordening (EU) 2021/696 tot vaststelling van het ruimtevaartprogramma van de Unie¹, waarin is bepaald dat de Commissie de algemene verantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van het ruimtevaartprogramma van de Unie, ook op het gebied van beveiliging, onverminderd de prerogatieven van de lidstaten op het gebied van nationale veiligheid.

Het initiatief strookt met de Overeenkomst inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Verenigde Staten van

¹ PB L 170 van 12.5.2021, blz. 69.

Amerika, anderzijds², ondertekend in Dromoland Castle, Co. Clare, op 26 juni 2004, en in werking getreden in 2011.

Het initiatief strookt ook met en vormt een aanvulling op de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de regering van de Verenigde Staten van Amerika inzake de beveiliging van gerubriceerde gegevens³, gedaan te Washington op 30 april 2007, en met name artikel 19, en de bijbehorende beveiligingsregeling voor de bescherming van gerubriceerde gegevens die tussen de EU en de Verenigde Staten van Amerika worden uitgewisseld van 18 juli 2007.

- **Samenhang met andere beleidsgebieden van de Unie**

Deze beveiligingsovereenkomst is noodzakelijk om de lancering mogelijk te maken van satellieten die de Galileo-satellietnavigatieconstellatie zullen voltooien, hetgeen onmisbaar is voor het verstrekken van geavanceerde en beveiligde plaatsbepalings-, navigatie- en tijdsmetingsdiensten op lange termijn, zoals artikel 4, lid 2, punt a), van de verordening inzake het ruimtevaartprogramma van de Unie vereist.

Galileo ondersteunt belangrijke economische sectoren, met name telecommunicatie, energie en vervoer, en de bescherming van de desbetreffende kritieke infrastructuur.

De satellietnavigatiediensten die worden aangeboden door de Galileo-component van het ruimtevaartprogramma van de Unie ondersteunen een aantal prioriteiten van de Unie, waaronder de Green Deal, een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk, een economie die werkt voor de mensen en een sterker Europa in de wereld.

De Galileo-satellietnavigatiediensten dragen ook bij tot vrede en veiligheid en duurzame ontwikkeling in de wereld.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

Artikel 218, lid 6, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) bepaalt dat de Raad op voorstel van de Commissie een besluit vaststelt waarbij machtiging wordt verleend tot sluiting van de overeenkomst.

Krachtens artikel 189, lid 2, VWEU stellen het Europees Parlement en de Raad volgens de gewone wetgevingsprocedure de nodige maatregelen vast om de doelstellingen van een Europees ruimtevaartbeleid te verwezenlijken, zoals de verordening inzake het ruimtevaartprogramma van de Unie. De ondertekening van de beveiligingsovereenkomst met de VS is een voorwaarde voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de VS, en is derhalve noodzakelijk voor de uitvoering van de verordening inzake het ruimtevaartprogramma van de Unie.

- **Evenredigheid**

Een internationale overeenkomst op grond van artikel 218 VWEU is vereist om rechten en verplichtingen in het leven te roepen tussen de partijen: de EU en de VS als derde land. Het in het leven roepen van bindende rechten en verplichtingen van de partijen is noodzakelijk om een adequate beveiliging te waarborgen van Galileo-activa die op het grondgebied van de VS worden ingevoerd met het oog op lancering. De vorm van een internationale overeenkomst is

² PB L 348 van 31.12.2011, blz. 69.

³ PB L 115 van 3.5.2007, blz. 69.

gekozen om rechten en verplichtingen in het leven te roepen die naar internationaal recht bindend zijn.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**
- **Raadpleging van belanghebbenden**

De beveiligingsconfiguratie van het Comité voor het ruimtevaartprogramma van de Unie, de Raad voor de veiligheidsaccreditatie en het Beveiligingscomité van de Raad zijn in kennis gesteld van de afronding van de onderhandelingen en van de voorgenomen aanbeveling van de Commissie voor het besluit van de Raad houdende machtiging tot ondertekening van de overeenkomst.

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

De Commissie heeft de nodige informatie en expertise bijeengebracht in haar besprekingen met de beveiligingsconfiguratie van het Comité voor het ruimtevaartprogramma van de Unie, de Raad voor de veiligheidsaccreditatie en het Beveiligingscomité van de Raad.

- **Grondrechten**

In de overeenkomst tussen de Unie en de VS wordt ten volle rekening gehouden met de wezenlijke belangen van de Unie of van een of meer lidstaten, het belang van het waarborgen van de eerbiediging van de democratie, de rechtsstaat en de eerbiediging van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en het internationaal recht.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De sluiting van een overeenkomst met de VS waarin beveiligingsprocedures worden vastgesteld voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de VS, vereist vanuit budgettair oogpunt geen middelen en voorziet niet in externe bestemmingsontvangsten. Er zijn dan ook geen gevolgen voor de begroting.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

De overeenkomst zal worden uitgevoerd en daarop zal worden toegezien door de Europese Commissie en een aantal Europese en VS-organisaties, zoals bepaald in de overeenkomst, waaronder het Europees Ruimteagentschap, het Agentschap voor het ruimtevaartprogramma van de Europese Unie, de Amerikaanse douane en grenswacht en de federale luchtvaartadministratie van de VS. Met het oog op de uitvoering van en het toezicht op de overeenkomst zullen de namen van de contactpunten van deze organisaties worden uitgewisseld.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de sluiting, namens de Unie, van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Verenigde Staten van Amerika, anderzijds, tot vaststelling van beveiligingsprocedures voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de VS

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 189, lid 2, in samenhang met artikel 218, lid 6, punt a),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Gezien de goedkeuring van het Europees Parlement⁴,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De annulering van twee Sojoez- lanceringen vanaf het ruimtevaartcentrum in Guyana in april 2022 en september 2022 en de aangekondigde vertraging van Ariane-6 dwingen de Unie om alternatieven te vinden om de lanceringen van Galileo-satellieten dringend te hervatten. Dit is van cruciaal belang voor de goede werking van het Galileo-systeem, dat deel uitmaakt van het ruimtevaartprogramma van de Unie dat is vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad.
- (2) Op 28 juni 2023 heeft de Commissie bij de Raad een aanbeveling ingediend voor een besluit van de Raad waarbij de Commissie wordt gemachtigd met de Verenigde Staten van Amerika (“de VS”) onderhandelingen te openen over de vaststelling van beveiligingsprocedures voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de VS (doc. 11233/23). Als onderdeel van de aanbeveling heeft de Commissie aan de Raad ook ontwerponderhandelingsrichtsnoeren (doc. 11233/23 ADD 1) voorgelegd.
- (3) Op 5 juli 2023 heeft de Commissie de aanbeveling voor een besluit van de Raad, met inbegrip van onderhandelingsrichtsnoeren, voorgelegd aan het Beveiligingscomité van de Raad.
- (4) Op 23 november 2023 heeft de Raad machtiging verleend om namens de Unie onderhandelingen te openen met het oog op de sluiting van een beveiligingsovereenkomst tussen de Unie en de VS waarin de beveiligingsprocedures voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de VS worden vastgesteld.
- (5) De VS werken al lang met de Europese Unie samen op het gebied van satellietnavigatie. Een overeenkomst tussen de EU en de VS inzake de bevordering, de beschikbaarstelling en het gebruik van het Galileo- en het gps-satellietnavigatiesysteem en verwante toepassingen is van kracht sinds juni 2011.

⁴ Goedkeuring van ... (nog niet verschenen in het Publicatieblad).

- (6) Tussen de EU en de VS bestaat een overeenkomst inzake de beveiliging van gegevens, die van toepassing zal zijn op gerubriceerde gegevens van de EU die met de VS worden gedeeld.
- (7) Het doel van de overeenkomst is de vaststelling van beveiligingsprocedures voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de VS.
- (8) Overeenkomstig Besluit (EU) .../... van de Raad⁵ is de beveiligingsovereenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Verenigde Staten, anderzijds, tot vaststelling van de beveiligingsprocedures voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de Verenigde Staten op ...⁶ namens de Unie goedgekeurd, onder voorbehoud van de latere sluiting ervan.
- (9) De overeenkomst moet namens de Unie worden goedgekeurd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De beveiligingsovereenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Verenigde Staten, anderzijds, tot vaststelling van de beveiligingsprocedures voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de Verenigde Staten (“de overeenkomst”), wordt namens de Unie goedgekeurd.

De tekst van de overeenkomst is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

De Commissie gaat namens de Europese Unie over tot de kennisgeving overeenkomstig artikel 12, lid 1, van de overeenkomst teneinde kenbaar te maken dat de Europese Unie ermee instemt door de overeenkomst gebonden te zijn.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op de datum van de vaststelling ervan.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

⁵ [OJ: Please insert in the text the number of the Decision contained in document ST 7773/23 and insert the number, date and OJ reference of that Decision in the footnote:]

Besluit (EU) .../... van de Raad van ... betreffende de ondertekening, namens de Unie, en de voorlopige toepassing van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Verenigde Staten van Amerika, anderzijds, tot vaststelling van beveiligingsprocedures voor de lancering van Galileo-satellieten vanaf het grondgebied van de VS (PB L ... van ..., blz. ...).

⁶ [OJ: Please insert in the text the date of signature of the Agreement].